

JK

Roll No. _____

O.M.R. Serial No. :

--	--	--	--	--	--	--	--

Question Booklet Number

--

M.A. IV Semester (NEP) Examination, 2025-26

URDU

Farsi & Hindi Literature (Elective)

Paper Code							
A	0	3	1	0	0	3	T

Question Booklet Series

D

Time : 1 : 30 Hours]

[Maximum Marks : 75

Instructions to the Examinee :

1. Do not open the booklet unless you are asked to do so.
2. The booklet contains 100 questions. Examinee is required to answer 75 questions in the OMR Answer-Sheet provided and not in the question booklet. **All** questions carry equal marks.
3. Examine the Booklet and the OMR Answer-Sheet very carefully before you proceed. Faulty question booklet due to missing or duplicate pages/questions or having any other discrepancy should be got immediately replaced.
4. Four alternative answers are mentioned for each question as – A, B, C & D in the booklet. The candidate has to choose the correct answer and mark the same in the OMR Answer-Sheet as per the direction :

(Remaining instructions on the last page)

परीक्षार्थियों के लिए निर्देश :

1. प्रश्न-पुस्तिका को तब तक न खोलें जब तक आपसे कहा न जाए।
2. प्रश्न-पुस्तिका में 100 प्रश्न हैं। परीक्षार्थी को 75 प्रश्नों को केवल दी गई OMR आन्सर-शीट पर ही हल करना है, प्रश्न-पुस्तिका पर नहीं। **सभी** प्रश्नों के अंक समान हैं।
3. प्रश्नों के उत्तर अंकित करने से पूर्व प्रश्न-पुस्तिका तथा OMR आन्सर-शीट को सावधानीपूर्वक देख लें। दोषपूर्ण प्रश्न-पुस्तिका जिसमें कुछ भाग छपने से छूट गये हों या प्रश्न एक से अधिक बार छप गये हों या उसमें किसी अन्य प्रकार की कमी हो, तो उसे तुरन्त बदल लें।
4. प्रश्न-पुस्तिका में प्रत्येक प्रश्न के चार सम्भावित उत्तर- A, B, C तथा D हैं। परीक्षार्थी को उन चारों विकल्पों में से सही उत्तर छँटना है। उत्तर को OMR उत्तर-पत्रक में सम्बन्धित प्रश्न संख्या में निम्न प्रकार भरना है :

(शेष निर्देश अन्तिम पृष्ठ पर)

Rough Work
रफ़ कार्य

- 1- بھیشم ساہنی کی کہانی ہے۔
- (A) چیف کی دعوت (B) پوس کی رات (C) ٹوبہ ٹیک سنگھ (D) تیسری قسم
- 2- فارسی ادب کے ”انوری“ نے کس صنف میں مقبولیت حاصل کی۔
- (A) قصیدہ (B) افسانہ (C) مرثیہ (D) ناول
- 3- رانی کیتکی کی کہانی کس کی تصنیف ہے؟
- (A) ابن انشاء (B) انشاء اللہ خاں انشاء (C) جے شنکر پرساد (D) مہاویر پرساد دودیدی
- 4- درج ذیل اشعار کس شعر سے ماخوذ ہیں؟
- نکل گلی سے تب ہتیارا
آیا اس نے نام پکارا
ہاتھ تول کر چاقو مارا
چھوٹا لوہو کا فورارا
- (A) توڑتی پتھر (B) ہمالہ (C) رام داس (D) شاہنامہ
- 5- اکبر کے درباری شاعر تھے؟
- (A) سورداس (B) گردناک (C) عبدالرحیم خانخاناں (D) میرابائی
- 6- لہنا سنگھ کس کہانی کا کردار ہے؟
- (A) اس نے کہا تھا (B) پردا (C) تیسری قسم (D) کفن
- 7- پرتھوی راج راسو کیا ہے؟
- (A) ناول (B) افسانہ (C) بزمیہ شاعری (D) رزمیہ شاعری
- 8- اس کال کو کیا کہا جاتا ہے جس میں شاعری کا زیادہ تر زور شعری اصول و قواعد اور حسن و عشق پر تھا؟
- (A) ویرگا تھا کال (B) ریتی کال (C) بھگتی کال (D) آدی کال
- 9- ”گلستاں“ کے کس باب کا عنوان ”درسیرت پادشاہاں“ ہے؟
- (A) باب اول (B) باب ہشتم (C) باب چہارم (D) باب ششم

10 - ”اس نے کہا تھا“ کس کی کہانی ہے؟

(A) پریم چند

(B) چندر دھرم شرما گلیری

(C) بھیشم ساہنی

(D) راجندر سنگھ بیدی

14 - ”توڑتی پتھر“ نظم میں کس شہر کا ذکر آیا ہے؟

(A) بنارس

(B) لکھنؤ

(C) الہ آباد

(D) کلکتہ

11 - کہانی ”پردا“ کا موضوع ہے؟

(A) رومان

(B) سیاسی بربادی

(C) معاشی بد حالی

(D) جنسی استحصال

15 - حافظ شیرازی کا مکمل نام بتائیے۔

(A) ابوالقاسم فردوسی

(B) خواجہ شمس الدین محمد حافظ شیرازی

(C) مصلح الدین شیراز

(D) شہاب الدین

12 - سلطان محمود کس خاندان کا بادشاہ تھا؟

(A) پہلوی خاندان

(B) صفوی خاندان

(C) عباسی خاندان

(D) غزنوی خاندان

16 - صوفیاء اور ہندو یوگیوں کے حوالے سے درج ذیل

پہلوؤں پر غور کریں اور صحیح آپشن منتخب کریں؟

(A) دونوں میں کچھ بھی مماثل نہیں تھا

(B) دونوں کے نظریات ہندوستان میں پھوٹے

(C) ان دونوں نے باطنی اصلاح کے بجائے

صرف ظاہری وضع قطع کو ہی فوقیت دی

(D) دونوں ظاہری رسوم کے مقابلہ میں

روحانیت کے زیادہ قائل تھے۔

13 - تلسی داس کا تعلق کس سے ہے؟

(A) نرگن وادی (B) رام بھگتی

(C) کرشن بھگتی (D) پریم مارگی

- 17- حلب کیا ہے؟
- (A) ایران کا گاؤں
- (B) عرب کا ایک ملک
- (C) سیریا (شام) کا قدیم اور مشہور شہر
- (D) افغانستان کا شہر
- 18- ”رام چترمانس“ کے خالق ہیں؟
- (A) تلسی داس
- (B) ملک محمد جائسی
- (C) راما نند
- (D) نام دیو
- 19- فریدوں کس لئے مشہور تھا؟
- (A) بحیثیت عادل بادشاہ
- (B) ظالم حکمرانی کے لیے
- (C) بحیثیت عیاش بادشاہ
- (D) بزدل بادشاہ کے لیے
- 20- ”گلستاں“ میں کل کتنے ابواب ہیں؟
- (A) بارہ
- (B) سولہ
- (C) آٹھ
- (D) چار
- 21- بھگتی تحریک کی شاخ ہے؟
- (A) قادری سلسلہ
- (B) سہروردیہ سلسلہ
- (C) نقشبندیہ سلسلہ
- (D) گیارناشری سلسلہ
- 22- سعدی کا اصل نام کیا ہے؟
- (A) شیخ انوار الدین
- (B) شیخ شرف الدین
- (C) شیخ رکن الدین
- (D) شیخ امیر الدین
- 23- ”پدماوت“ تخلیق ہے؟
- (A) تلسی داس
- (B) ملک محمد جائسی
- (C) رحیم داس
- (D) کبیر داس
- 24- میر ابائی کے بارے میں درج ذیل پہلوؤں پر دھیان
- دیں اور صحیح آپشن بتائیں؟
- (A) یہ جو دھپور کے راجہ رتن سنگھ کی بیٹی تھیں۔
- (B) ان کی شادی نہیں ہوئی تھی۔
- (C) یہ کرشن بھگت تھیں۔
- (D) آپشن A اور C دونوں صحیح ہیں۔

29- مرزا غالب نے اردو کے علاوہ اور کس زبان میں

شاعری کی؟

(A) ہندی (B) عربی

(C) ترکی (D) فارسی

30- ہندی کے نقوش ملتے ہیں؟

(A) اپ بھرنش کے آخری زمانے میں

(B) پراکرت کے آغاز میں

(C) ویدک سنسکرت کے دور میں

(D) قدیم ہند آریائی عہد میں

31- نرگن واد کے شاعر نہیں ہیں؟

(A) کبیر داس (B) روی داس

(C) گرونانک (D) میر ابائی

32- فارسی کے مشہور شاعری ہیں؟

(A) جامی (B) پریم چند

(C) راحت اندوری (D) سورداس

25- ”گلستاں“ کے بارے میں صحیح آپشن کا انتخاب کریں؟

(A) یہ فارسی کی پہلی کتاب ہے۔

(B) یہ صرف نثر میں ہے۔

(C) اس میں صرف شاعری ہے۔

(D) اس میں نثر اور شاعری دونوں ہیں۔

26- اس فلسفہ کو کیا کہا جاتا ہے جس میں معبود حقیقی کی کوئی

شکل و صورت نہیں ہوتی ہے؟

(A) سکین واد (B) نرگن واد

(C) پرگتی واد (D) چھایا واد

27- کس شاعر کو فارسی شاعری کا باپ کہا جاتا ہے؟

(A) رودکی (B) شبلی

(C) غالب (D) خاقانی

28- بھارتیندو ہریش چندر کہاں پیدا ہوئے؟

(A) متھرا (B) عظیم گڑھ

(C) کاشی (D) حیدرآباد

- 33- حافظ شیرازی نے کس صنف سخن میں شہرت حاصل کی؟
 (A) قصیدہ (B) مرثیہ
 (C) غزل (D) مثنوی
- 34- ہندی ادب میں اس فلسفہ کو کیا کہا جاتا ہے جس میں معبود حقیقی کو کسی نہ کسی مادی یا مجسم پیکر میں تسلیم کیا جاتا ہے؟
 (A) مصر (B) افغانستان
 (C) ترکی (D) ایران
- 35- کس دور میں فارسی شاعر کی صبح صادق طلوع ہوئی؟
 (A) زرگن واد (B) پریوگ واد
 (C) چھایا واد (D) سکین واد
- 36- فارسی کے سب سے اہم رباعی گو شاعر ہیں؟
 (A) رودکی (B) نظامی
 (C) رومی (D) عمر خیام
- 37- کبیر کی بانی کا مجموعہ ہے؟
 (A) پدماوت (B) بیچک
 (C) نکات الشعراء (D) باغ و بہار
- 38- شیراز کہاں واقع ہے؟
 (A) مصر (B) افغانستان
 (C) ترکی (D) ایران
- 39- سعدی تخلص رکھنے کی کیا وجہ تھی؟
 (A) بادشاہ اتابک سعد زنگی کی نسبت سے
 (B) شاعر سعد اللہ گلشن کی نسبت سے
 (C) افسانہ نگار سعادت حسن منٹو کی نسبت سے
 (D) شاعر سعادت علی یارخاں کی نسبت سے
- 40- زرگن واد کا سلسلہ کس سے شروع ہوتا ہے؟
 (A) سورداس (B) میر ابائی
 (C) کبیر داس (D) نند داس

- 41- عمر خیام کہاں کے رہنے والے تھے؟
- (A) یمن (B) کابل (C) دہلی (D) نیشاپور
- 42- قدیم ہندی کی قریبی پیش رو ہے؟
- (A) اوہتا (B) بنگلہ (C) اڑیہ (D) بندیلی
- 43- ”اندھیر نگری“ کس کا ڈراما ہے؟
- (A) مدن موہن مالوی (B) رام دھاری سنگھ دنگر (C) بھارتیندو ہریش چندر (D) راہل سانسکر تیاہن
- 44- سب سے مقبول مثنوی ”شاہنامہ“ کے شاعر کا نام ہے؟
- (A) فرخی (B) انوری (C) عمر خیام (D) فردوسی
- 45- ویرگاتھاؤں کا تعلق کس سے ہے؟
- (A) رزمیہ نظم (B) مرثیہ (C) طنزیہ شاعری (D) مزاحیہ نظم
- 46- فارسی کی مشہور تصنیف ”گلستاں“ کے مصنف کا نام ہے؟
- (A) عمل خیام (B) حافظ شیرازی (C) شیخ سعدی شیرازی (D) مولانا رومی
- 47- ملک محمد جاسسی کا تعلق ہے؟
- (A) رام بھگتی (B) سگن واد (C) کرشن بھگتی (D) پریم مارگی

- 48- شیخ سعدی شیرازی کا لقب کیا تھا؟
- (A) مصلح (B) حاجی (C) مفسر (D) مؤذن
- 49- محمد حسن کی کتاب کا نام بتائیے۔
- (A) نہ سپہر (B) بوستاں (C) ہندی ادب کی تاریخ (D) فارسی ادب کی مختصر ترین تاریخ
- 50- ڈنگل اور پنگل کا تعلق کس سے ہے؟
- (A) صحافت سے (B) جغرافیہ سے (C) نفسیات سے (D) زبان سے
- 51- بودھ کی نظم کی شناخت کیجئے؟
- (A) میں تم لوگوں سے دور ہوں (B) تنہائی (C) مدھوشالا (D) کونل
- 52- کون فارسی کا مشہور شاعر نہیں ہے؟
- (A) حافظ شیرازی (B) شیخ سعدی (C) عمر خیام (D) فیض احمد فیض
- 53- ”مثنوی شریف“ کس نے لکھی؟
- (A) مولانا رومی (B) میر تقی میر (C) ولی دکنی (D) عونی
- 54- چندر بردائی کی تصنیف کا نام بتاؤ؟
- (A) کھمان راسو (B) پرتھوی راج راسو (C) پیسل دیوراسو (D) ہمیر راسو

- 55- فارسی شعر و ادب کا دور نہیں ہے؟
- (A) سامانی عہد
(B) غزنوی دور
(C) ویرگاتھا دور
(D) قاجاری عہد
- 56- ”لباب الالباب“ کس کا تذکرہ ہے؟
- (A) اردو شعراء کا
(B) فارسی شعراء کا
(C) ہندی شعراء کا
(D) سنسکرت شعراء کا
- 57- میرابائی کا تعلق کس تحریک سے ہے؟
- (A) ترقی پسند تحریک
(B) جدیدیت تحریک
(C) رومانوی تحریک
(D) بھگتی تحریک
- 58- فارسی کے کس مشہور شاعر کا رشتہ اردو سے بھی ہے؟
- (A) ابن سینا
(B) امیر خسرو
(C) فردوسی
(D) فرخی
- 59- فارسی تصنیف ”طوطی نامہ“ کے تخلیق کار ہیں؟
- (A) ضیاء بخشی بدایونی
(B) خواجہ میر درد
(C) گری راج کشور
(D) فانی بدایونی
- 60- کون سی نظم ناگارجن کی ہے؟
- (A) کوشش کرنے والوں کی ہار نہیں ہوتی
(B) نیا سوالہ
(C) کالی داس سچ بتانا
(D) توڑتی پتھر
- 61- ہندوستان میں مغل بادشاہوں کی درباری زبان تھی؟
- (A) ترکی
(B) عربی
(C) اردو
(D) فارسی
- 62- کس شاعر نے فارسی غزل گوئی کو بلند تر مقام عطا کیا؟
- (A) انوری
(B) محتشم کاشانی
(C) حافظ شیرازی
(D) خاقانی
- 63- ”پیسل دیوراسو“ کس کی تصنیف ہے؟
- (A) نرپتی ناہہ
(B) امیر خسرو
(C) تلسی داس
(D) چندر بردائی

- 64- فارسی کس ملک کی خاص زبان ہے؟
- (A) پاکستان (B) ایران (C) سعودی عرب (D) ہندوستان
- 65- ویرگاتھا کال کو اور کس نام سے جانا جاتا ہے؟
- (A) پتھر کال (B) آدی کال (C) ریتی کال (D) آڈھونک کال
- 66- فارسی زبان کس لئے جانی جاتی ہے؟
- (A) شیریں زبان کے لیے (B) سخت زبان کے لیے (C) کرخت لب و لہجہ کے لیے (D) معکوسی آواز کے لیے
- 67- بھگتی تحریک کا مقصد تھا؟
- (A) بھگوان کی محبت اور عقیدت کا فروغ (B) ذات پات کے نظام کی مخالفت (C) مذہب کو سادہ اور عام لوگوں کے قریب لانا (D) درج بالا سبھی
- 68- کس شاعر کے بارے میں مشہور ہے کہ وہ پیدائشی اندھے تھے؟
- (A) میرابائی (B) سورداس (C) تلسی داس (D) کبیرداس
- 69- ہندوستان کے فارسی شاعر ہیں؟
- (A) امر و القیس (B) نظامی گنجوی (C) فردوسی (D) امیر خسرو
- 70- فارسی شاعری کے اہم دور کی پہچان کیجئے؟
- (A) بھگتی دور (B) عہد میر و سودا (C) قطب شاہی دور (D) سلجوقی دور
- 71- بھگتی تحریک کا تعلق کس ملک سے ہے؟
- (A) پاکستان (B) ہندوستان (C) ترکی (D) چین
- 72- ”لیلیٰ و مجنوں“ مثنوی کے تخلق کار ہیں؟
- (A) عمر خیام (B) فردوسی (C) شیخ سعدی (D) نظامی گنجوی
- 73- آپ کے نصاب میں کس فارسی شاعر کی غزلوں کا متن شامل ہے؟
- (A) انوری (B) حافظ (C) رومی (D) خاقانی
- 74- اس کتاب کا کیا نام ہے جس میں حکایات کے ذریعے اخلاقی اور اصلاحی تعلیم دی گئی ہے؟
- (A) شاہنامہ (B) دیوان حافظ (C) گلستاں (D) رباعیات

- 75- کبیر داس کا تعلق ہے؟
 (A) صنعتی تحریک سے
 (B) سیاسی تحریک سے
 (C) تعلیمی تحریک سے
 (D) بھگتی تحریک سے
- 80- نظم ”لوٹ آؤ دھارا“ کے شاعر ہیں؟
 (A) ناگارجن
 (B) راجندر سنگھ بیدی
 (C) نرالا
 (D) شمشیر بہادر
- 76- ہندی کوی (شاعر) بہاری لال کا تعلق کس کال سے تھا؟
 (A) آدی کال
 (B) ریتی کال
 (C) عباسی عہد
 (D) ادھونک کال
- 81- درج ذیل میں غلط کیا ہے؟
 (A) غالب نے اردو اور فارسی میں شاعری کی
 (B) کبیر داس فارسی کے عظیم شاعر تھے
 (C) عمر خیام رباعی گوئی کے بڑے شاعر ہیں
 (D) فردوسی کی شاہنامہ ایک مشہور فارسی مثنوی ہے
- 77- نرالا کا پورا نام بتاؤ؟
 (A) سور یہ بھوشن تریپاٹھی
 (B) بیدھ ناتھ مشر
 (C) سور یہ کانت تریپاٹھی
 (D) چندر دھر شرما گلیری
- 82- فارسی کی مشہور زمانہ کتاب ”گلستاں“ شیخ سعدی کی ہے تو ”بوستاں“ کس کی تصنیف ہے؟
 (A) کبیر داس
 (B) حافظ شیرازی
 (C) شیخ سعدی شیرازی
 (D) نظامی
- 78- کرشن بھگتی تحریک کے شاعر ہیں؟
 (A) کبیر داس
 (B) تلسی داس
 (C) گردونانک
 (D) سور داس
- 83- ویرگاتھاؤں کو کس کی سرپرستی حاصل رہی؟
 (A) دربار کی
 (B) عوام کی
 (C) مغلوں کی
 (D) انگریزوں کی
- 79- صحیح جوڑ کی نشان دہی کیجئے؟
 (A) بوستاں: سعدی
 (B) بیچک: رحیم داس
 (C) توڑتی پتھر: بودھ
 (D) اس نے کہا تھا: پریم چند

- 84- درج ذیل میں سے ہندی کے اہم شاعر ہیں؟
- (A) مرزا غالب
(B) علامہ اقبال
(C) پنڈت دیا شنکر نسیم
(D) سورداس
- 85- خاتم الشعراء کہے جانے والے شاعر ہیں؟
- (A) مولانا رومی
(B) مولانا جامی
(C) شیخ سعدی
(D) حافظ شیرازی
- 86- ”توڑتی پتھر“ کیا ہے؟
- (A) غزل
(B) کہانی
(C) نظم
(D) قصیدہ
- 87- ”روضۃ الشہداء“ کس کی کتاب ہے؟
- (A) فضلی
(B) ابن فتح نیشاپوری
(C) ملا وجہی
(D) مولانا کمال الدین حسین واعظ کاشفی
- 88- کس تصنیف میں جانوروں کی زبانی اخلاقی اصول بیان کئے گئے ہیں؟
- (A) گلستان
(B) انوار سہیلی
(C) بوستاں
(D) شاہنامہ فردوسی
- 89- ”گیانا شری“ اور ”پریم مارگی“ کا تعلق کس سے ہے؟
- (A) سرسید تحریک سے
(B) انقلابی تحریک سے
(C) بھگتی تحریک
(D) مابعد جدیدیت تحریک
- 90- ”لسان الغیب“ کس فارسی شاعر کا لقب تھا؟
- (A) حافظ شیرازی
(B) فردوسی
(C) مولانا جامی
(D) شیخ سعدی
- 91- شاعر رومی کا پورا نام کیا تھا؟
- (A) نور الدین زنگی
(B) مولانا جلال الدین محمد بلخی
(C) شریف الدین
(D) جلال الدین اکبر

97- ”کلیلہ و دمنہ بہرام شاہی“ کے مصنف ہیں؟

- (A) ابوالمعالی نصر اللہ (B) میرامن
(C) نصرتی (D) ملا وجہی

98- فارسی نثر کی تصنیف ہے؟

- (A) شاہنامہ
(B) قابوس نامہ
(C) بوستاں
(D) ان میں سے کوئی نہیں

99- بھگتی تحریک کی شاخ نہیں ہے؟

- (A) رام بھگتی سلسلہ
(B) کرشن بھگتی سلسلہ
(C) پریم مارگی سلسلہ
(D) چشتیہ سلسلہ

100- فارسی نثر کی ترقی کا اہم ترین دور کون سا ہے؟

- (A) صفاری دور
(B) سامانی دور
(C) سلاجقہ و خوارزمشاہیان
(D) طاہری دور

92- تلسی داس کی جائے پیدائش ہے؟

- (A) اجودھیا (B) بنارس
(C) باندہ (D) کلکتہ

93- کس اردو شاعر نے مولانا روم سے کسب فیض کیا؟

- (A) ساحر لدھیانوی (B) علامہ اقبال
(C) فیض (D) مخدوم

94- ”چہار مقالہ“ کے مصنف کا کیا نام ہے؟

- (A) حافظ شیرازی
(B) حافظ محمود شیرانی
(C) نظامی عروضی سمرقندی
(D) فردوسی

95- ”پردا کہانی کے تخلیق کار ہیں؟

- (A) یشپال (B) رینو
(C) جے شنکر پرساد (D) بلونت سنگھ

96- عبدالرحیم خانخاناں کا تخلص کیا تھا؟

- (A) کریم
(B) سلیم
(C) رحیم
(D) ان میں سے کوئی نہیں

Rough Work

रफ़ कार्य

Example :

Question :

- Q. 1 (A) ● (C) (D)
- Q. 2 (A) (B) ● (D)
- Q. 3 (A) ● (C) (D)

5. Each question carries equal marks. Marks will be awarded according to the number of correct answers you have.
6. All answers are to be given on OMR Answer Sheet only. Answers given anywhere other than the place specified in the answer sheet will not be considered valid.
7. Before writing anything on the OMR Answer Sheet, all the instructions given in it should be read carefully.
8. After the completion of the examination candidates should leave the examination hall only after providing their OMR Answer Sheet to the invigilator. Candidate can carry their Question Booklet.
9. There will be no negative marking.
10. Rough work, if any, should be done on the blank pages provided for the purpose in the booklet.
11. To bring and use of log-book, calculator, pager & cellular phone in examination hall is prohibited.
12. In case of any difference found in English and Hindi version of the question, the English version of the question will be held authentic.

Impt. On opening the question booklet, first check that all the pages of the question booklet are printed properly. If there is any discrepancy in the question booklet, then after showing it to the invigilator, get another question booklet of the same series.

उदाहरण :

प्रश्न :

- प्रश्न 1 (A) ● (C) (D)
- प्रश्न 2 (A) (B) ● (D)
- प्रश्न 3 (A) ● (C) (D)

5. प्रत्येक प्रश्न के अंक समान हैं। आपके जितने उत्तर सही होंगे, उन्हीं के अनुसार अंक प्रदान किये जायेंगे।
6. सभी उत्तर केवल ओ.एम.आर. उत्तर-पत्रक (OMR Answer Sheet) पर ही दिये जाने हैं। उत्तर-पत्रक में निर्धारित स्थान के अलावा अन्यत्र कहीं पर दिया गया उत्तर मान्य नहीं होगा।
7. ओ.एम.आर. उत्तर-पत्रक (OMR Answer Sheet) पर कुछ भी लिखने से पूर्व उसमें दिये गये सभी अनुदेशों को सावधानीपूर्वक पढ़ लिया जाये।
8. परीक्षा समाप्ति के उपरान्त परीक्षार्थी कक्ष निरीक्षक को अपनी OMR Answer Sheet उपलब्ध कराने के बाद ही परीक्षा कक्ष से प्रस्थान करें। परीक्षार्थी अपने साथ प्रश्न-पुस्तिका ले जा सकते हैं।
9. निगेटिव मार्किंग नहीं है।
10. कोई भी रफ कार्य, प्रश्न-पुस्तिका में, रफ-कार्य के लिए दिए खाली पेज पर ही किया जाना चाहिए।
11. परीक्षा कक्ष में लॉग-बुक, कैल्कुलेटर, पेजर तथा सेल्युलर फोन ले जाना तथा उसका उपयोग करना वर्जित है।
12. प्रश्न के हिन्दी एवं अंग्रेजी रूपान्तरण में भिन्नता होने की दशा में प्रश्न का अंग्रेजी रूपान्तरण ही मान्य होगा।

महत्वपूर्ण : प्रश्न-पुस्तिका खोलने पर प्रथमतः जाँच कर देख लें कि प्रश्न-पुस्तिका के सभी पृष्ठ भलीभाँति छपे हुए हैं। यदि प्रश्न-पुस्तिका में कोई कमी हो, तो कक्षनिरीक्षक को दिखाकर उसी सीरीज की दूसरी प्रश्न-पुस्तिका प्राप्त कर लें।